

Under disse Omstændigheder byder Klogskaben, snarest at bringe Sagen til Afgjørelse ved at opkræve Tienderenten i Forbindelse med andre directe Statsindtægter, og at udbetale af Statskassen til Folkeets Præster som til andre Embedsmænd, hvad Enhver har Krav paa.

Bispetienderne findes allerede optagne i Finantsloven, ligeledes adskillige Tiender, som anvendes til Lønning af Lærere ved de lærde Skoler istedetfor til Præstelønning, ligesom der ogsaa har foreligget et Regjeringsforslag om at optage Tienderne. Forslaget er altsaa ikke nyt, men endog allerede factist anerkjendt som principrigtigt.

Fra Finantsforvaltningens statsretlige Stilling og Betydnings Side tale de samme Grunde for Optagelsen i Finantsloven af Indtægter og Udgifter ved Ballø og Bømmetofte Stifter, som med Hensyn til Tienderenten ovenfor ere anførte. De høre Begge under Statsstyrelsen, ere Begge stiftede for Statens Midler, have kongelige Fundatser, staae under kongelig udnævnte Bestyrelser. Forud for Grundlovens Givelse den 5te Juni 1849 styredes de i Henhold til kongelige Resolutioner og Rescripter under Kongens særlige Tilsyn. De bleve ved Statsforandringen ikke overførte til Civillisten, forvaltes derfor nu som Alt, hvad der tidligere henhørte under Gnevolds-Arve-Kongen, under ministeriel Ansvarlighed og kunne retsligvis ikke unddrages Lovgivningsmagten, der jo udgjør en uadskillelig Deel af den tidligere Kongemagt. Begge Stifter udgjøre saaledes i finantsiel Henseende Statsdomainer, henlagte til særligt Brug og høre under Rigsdagen ligesaagodt som Universitetet, Communitetet, Sorø Academi og andre lignende af Staten med forskjelligartede Indtægter udstyrede Stifter. Uden Rigsdagens Medvirkning tør de ansvarlige Ministre ikke raade Kongen, at tage Bestemmelse om Anvendelsen af Midler, der, saalænge Kongeloven var i Kraft, ikke turde udfiktes fra Gnevoldskongen, men skulde „udeelt være og blive hos ham“ (Kongelovens §§ 19 og 20). Ved Grundloven ere disse Midler og den Anvendelse, der gives dem, overgaaede til den Lovgivende Magt, under den henhører enhver Forandring af tidligere kongelige Bestemmelser dem angaaende; Midlernes Anvendelse bør derfor fremtidig anvises gennem de aarlige Finantslove. Der vil naturligvis altid blive taget passende Hensyn til de Stifterne vedkommende kongelige Bestemmelser, der ere ældre end 5te Juni 1849. Alle senere indgribende Bestemmelser kunne retslig kun have en reent foreløbig Betydning og bør snarest underkastes Rigsdagens Overveelse og Medvirken til deres endelige Ordning.

For at komme ind paa dette rette constitutionelle Spor er det første forberedende Stridt, hvad vort Forslag gaaer ud paa, at optage Stifternes Regnskaber i Statsregnskabet, gennem Statsregnskabets Revision og Afgjørelse vil Rigsdagen derefter kunne motivere sin Forbring om Optagelsen i et følgende Finantslovsforslag, ved hvis Behandling man da kommer ind paa Virkeligheden. Der er saameget mere Anledning for Rigsdagen til snart at gribe ind i Ordningen af disse Sager, som der ved Bestemmelser, tagne efter 1849, synes ikke at være taget tilbørligt Hensyn til Grundlovens §§ 79 og 92. Det maa herved bemærkes, at de kongelige Fundatser og senere Resolutioner, hvorved her er disponeret over Statens Midler, ere at betragte som Lov og Anordning underkastede den lovgivende Magt, i modsat Fald have Stifterne mistet deres Grundvold og maae betragtes som hjemfaldne Statseiendomme.

Det foreliggende Finantslovsforslag beregner en Indtægt af 19,791,000 Rd. og en Udgift af 22,040,000 Rd., altsaa et nominelt Underskud af 2,249,000 Rd. Drager man fra Udgiften, hvad der er vedtaget af Thinget, ialt 1,113,700 Rd., udkommer der et Beløb af c. 20,926,000 Rd. Indtægten vil efter Udvalgets Fleertals Forslag udgjøre c.